

Iskajo vsak četrlet
in večja s poštnim
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravitelstvu tiskarne
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katoliške
krovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prejemniki listi dobijo
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rekopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrednote,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Insurati se sprejemajo
do sreče opolnoči.

Štev. 21.

V Mariboru, dne 26. maja 1904.

Tečaj XXXVIII.

Kmet plačaj!

Strašno je divjalo zadnje dni po Spod. Stajerskem. Že 19. t. m. je viharjal po Slovenskih goricah taka nevihta, kakor je že ljudje dolgo ne romnijo. Vihar je tako vihal, da je napravil na travnikih, poljih, v gozdovih, po vinogradih in sadonosnikih tako škodo, da je uničil posestnikom ves sad. Lepo upanje po bogati žetvi je splavalo po vodi. Posestniki ne bodo ničesar želi. Travniki in polja so popolnoma poteptana, sadonosniki so goli, sadno drevje stoji golo, brez listja, brez nabujnega ploda. Veliko dreves je vihar podr. V gozdih ležijo močna debla vsa skrižem, vihar jih je podr. Strehe na hišah so letele po zraku kakor bi bile iz papirja narejene in tu in tam je podr. vihar celo hiše.

A tudi deževalo je grozno, vmes pa je klestila debela toča. Jarki in potoki so narastli in nanosili na lepe travnike in njive veliko prsti in kamenja. Strašno je bilo. Prišlo je nenadoma, in v par minutah je bilo vse uničeno. Prebivalci in posestniki pa so stali nemi in niso od žalosti vedeli, kaj bi počeli. Nekateri so se jokali, ko so videli, da je vse uničeno, in začeli premišljevali, kako bodo mogli preskrbeti ubogo družino. Nekaterim ne bo kazalo družega, kot da si bodo morali iskati kruha v tujini.

Pa saj drugače se ne more zgoditi. Hiše so poškodovane, krma za živino je uničena, žito je poteptano, sadno drevje golo, vinogradi opustošeni. — Za te uboge je vse upanje splavalo po vodi. Domača gruda in domača dežela, katero nad vse ljubijo, je izgu-

bljena za nje, v tujino bodo morali, če ne dobijo izdatne pomoči od države.

A koliko lahko te pomoči pričakujejo je obče znano. Kako pa se postopa? Črez nekaj dnij po umah se to naznani dotičnim oblastem. Komisije, ki bi morale hitro preiskati škodo, navadno črez kake 4 tedne pridejo gledat, ko ljudje že deloma sami popravijo škodo in tako zakrijejo, kar je bilo v resnici škode. In kaj se zgodi? Tistih par krajcarjev, ki se opustijo pri plačevanju davkov, to je vse kar se stori za uboge ljudi. 308.996.175 K znašajo stroški za avstrijsko in ogrsko armado. 51.271.410 K stane mornarica. Za leto 1904 znaša potrebščina 426.304.926 K za l. 1905 pa se še pomnoži za 121.877.071 K. — 163 milijonov zahtevajo zopet za vojne potrebe, velika svota se zahteva za nove topove, ker so stari že preslabi. Teda črez par let bodo mogoče že ti novi topovi za nič in treba bo zopet drugih. — Odkod pa pride denar? Veliko od te svote plačajo kmetje. Odkod pa naj kmet jemlje denar za plačevanje davkov? Zmiraj se zahteva, naj se zboljšajo plače uradnikom. Mi nismo zoper to, da bi se nižjim uradnikom stanje izboljšalo, a odločno moramo ugovarjati, da se zvišajo višjim uradnikom. Vsak mesec dobi uradnik svoj denar redno in naj toča še tako pobije in naj vihar vse poruši. Prvega vsakega meseca je denar, pa je amen. Kje pa jemlje kmet denar? Edino upanje je njegovo polje, a še to mu je sedaj vse uničeno. Žalostno stanje! Kaj naj uči ta žalosten položaj? Naša zahteva se glasi: »Dajte kmetu toliko pravice, da si sam lahko pomaga!« Nekaj pravice

smo dobili po novem volilnem redu. Stavimo svojo dolžnost pri prihodnjih volitvah in volimo take moše, ki čutijo naše žalostno stanje, volimo take moše, ki bodo nam kmetom tudi kaj pomagali! A mi tudi z novo volilno reformo še nismo zadovoljni in zahtevamo še več — mi nismo zadovoljni z drobtinicami, ki padajo od bogate mize bogatašev, mi hočemo celi hleb kruha, mi hočemo več pravic, da si sami zboljšamo svoje žalostno stanje. Uverjeni smo, da bodo naši slov. poslanci napravili potrebna pota in pomagali, kar bodo mogli.

Rusko-japonska vojna.

Dve japonski bojni ladiji uničeni.

Nezgod, ki je zadela Ruse s »Petro-pavlovskem«, je izravnan. Japoncem sta se potopili dve bojni ladiji. Poročila o tem se glase:

Čifu, 19. maja. Nekateri iz Talienvana došli Rusi trde, da sta neka japonska oklop-nica in neka japonska križarica pri Port Arturu v ponedeljek zadeli ob mino ter se potopili.

London, 19. maja. Reuterjev urad poroča iz Čifu: Potopljeni japonski ladji sta linijska ladja »Sikišina« in velika križarica »Asama«. Potopili sta se mej bombardiranjem na Port Artur. »Sikišina« se je potopila v par minutah, »Asama« pa še le, ko so jo zavlekli nekoliko proč. Ruska torpedovka je priplula iz portarturske luke, a

Listek.

Prihod Slovencev v sedanje dežele.

(Javno predavanje, prirejeno po »Zgodovinskem društvu za Sloven. Stajer« v Narodnem domu mariborskem, dne 5. maja 1904.)

(Dalje.)

V drugem listu istega leta (1809) piše Dobrowsky Kopitarju: »Slovenci so postranska veja Hrvatov ter se preselili menda z Obri (Avari) in za Obrov še pred Hrvati, ki so se naselili za Heraklijeve dobe (610—641) v Dalmaciji.« Po tem mnenju bi Slovenci bili na sedanjo zemljo prišli nekaj pred l. 600 po Kr. roj. in torej na tej zemlji ne bili prvobitni. Tukaj je Dobrowsky v resnici že prav blizu.

Tudi Kopitar (Glagolita Clez. in Kleiner Schriften) je bil v obče Nestorjevega mnenja. Izrecno protestuje zoper mnenje, da bi v ogrsko nižino Slovani bili prišli z Obri vred. Bivali so tukaj baje davno prej. Nadalje je mislil, da bi se po vzhodnih Alpah, t. j. po Gorotanu Slovani bili naselili leta 334., kakor so tudi takrat bili razstopili čez Balkan. — Med 610 in 640 se Hrvatje in Srbi naselijo v svoji današnji domovini in raztrgajo na ta način one Slovane, ki so tedaj bivali od Go-

rotana do Soluna. Potemtakem bi se Srbo-hrvatje bili pozneje vrinili med Slovence in Bolgare in je v sedanjih Jugoslovanih razločevati dva glavna razroda: na eni strani Slovence in Bolgare, na drugi Hrvate in Srbe.

Vsestranski, izčrpno in temeljito je najstarejšo zgodovino vseh Slovanov razložil Šafarik v obširni knjigi »Slovanske starožitnosti. 1835.« Tukaj uči: Najmanje od 5. stol. pr. Kr. sem stanujejo Slovani za Karpati od Vzhodnega do Črnega morja, od razvodja Visle in Odre do Donave in v severu do limeskega jezera. Tudi tokraj Karpatov so bivali od nekdanj, in sicer od Karpatov do Jadranskega morja. Sklicuje se na imena kakor »pleso« (pri Slovaki, Moravani, Rusi in drugih Slovanih = jezero), ki je bilo ime za Blatno jezero; »Tsierna« (mesto ob Črni na ogrsko-erdeljski (sedmogrski) meji); tam se je našel kamen, postavljen 157 po Kr. r., z napisom, ki pravi, da je bila v Črni rimska vojaška štabija; kamen se shranjuje v Mehadiji. »Pathissus« = Poljsje, in še več takih. Šafarik pravi, ta pradavna imena so brezdvomno slovanska, torej so tam v pradavnini morali bivati Slovani.

Kakor Nestor je tudi Šafarik mnenja, da so podonavske Slovane okoli l. 340 pr. Kr. porinili Kelti čez Karpate; nekaj pa jih je ostalo.

Na jugu od podonavskih Slovanov so bivali Ilirci, ljudstvo traškega plemena; njih potomci so brčkone Albanci. Ilirci torej s Slovani niso sorodni. Na ilirsko-slovanski meji je prebivalstvo bilo mešano; in ko so pridri Keltje, je gotodo mnogo Slovanov se zateklo v ilirske gore, kjer so pod poznejšim rimskim gospodstvom izginili.

Ob obalah Jadranskega morja pa so takrat bivali Venethi. Ilirci ali Slovani? Šafarik je ima za Slovane. Potemtakem bi bili Slovani že v najstarejši dobi bivali v nepretrgani zvezi od Jadranskega do Vzhodnega morja.

Kaj pa je s Kopitarjevimi Gorotanci, ki bi se bili naselili l. 334.? Kopitar je našel, da je rimski cesar Konstantin Vel. bil l. 334. 300.000 Sarmatov naselil po Skitiji, Trakiji, Makedoniji in Italiji. Sarmate je imel za Slovane, beseda Italija pa mu tukaj pomeni pokrajine vzhodnih Alp ali poznejšega Gorotana. Šafarik pa je dokazal, da se je Kopitar tu bil dvakrat zmotil.

Na Ogrskem so na desni strani Donave v dobi vesoljnega preseljevanja narodov stari ostanki nekdanjih Slovanov gotovo izginili popolnoma.

300 let pozneje, namreč predno so to zemljo zasedli Ogrji, pa so ondi vendar bili Slovani. Kedaj in od kod so zopet prišli tje? In kedaj in odkod pridejo Slovani v Gorotan?

se je zopet vrnila, ko se je japonsko brodovje pomnožilo. Vhod v luko je sedaj, ko so Rusi odstranili od Japoncev potopljene parnike, zopet prost, vendar je voznja ondi še vedno jako nevarna. Zveza severno od Dalnjega je popolnoma pretrgana.

Čfu, 19. maja. Po nadaljnih poročilih iz Dalnjega v Čfu došlih Rusov, katera so sporočili ruskemu konzulu, ni bilo časa rešiti moštva potopljene japonske linijske ladje »Šikišina«. Druga bojna ladja, ki se je zadela na mino, ni velika križarica »Asama«, ampak linijska ladja »Suji«.

Tokio, 19. maja. Admiral Togo poroča: Mej 15. t. mes. pri Port Arturju vladajočo meglo je zadela križarica »Kasuga« na križarico »Jošino«, ki se je v par minutah potopila. Rešili smo samo 90 mož. Istega dne je zadela linijska ladja »Hacuse« na rusko mino ter se potopila. 300 mož posadke smo rešili.

Kakor razvidimo iz poročila admirala Togo, sta se torej potopili križarici »Jošino« in oklopnica »Hacuse«.

»Jošino«, oklopna križarica, 110 metrov dolga, 14 metrov široka; vsebina znaša 4225 ton, stroji 15 850 konjskih sil in je vozila 22 milj na uro. Zavarovana je bila ob stolpih z oklepom 101 mm. in krovom ob vodni črti 114 mm. močnim. Oborožena je bila s štirimi topovi 15 cm kal. in osmimi topovi 12 cm kal. in imela razun teh še 29 lahkih brzostrelnih topičev. Na ladji je bilo 360 mož. Ako primerjamo poročila admirala Togo, je utonilo z »Jošino« 270 japonskih mornarjev.

»Hacuse« je ena izmed štirih največjih japonskih oklopnih (»Mikasa«, »Ahasi«, »Šikišina«, »Hacuse«). Bila je mnogo lepša, nego ruski »Petropavlovsk«. Dolžina »Hacuse« znaša 122 metrov, širjavnost 23 metrov in plove 82 metrov globoko. Vsebine ima 15 240 ton, moči za 16 600 konj in plove 19 morskih milj na uro (35 km). Oklep ob pasu znaša 23 cm, v stolpu 35,6 cm in krov 101 mm. Oborožene so te ladje s štirimi topovi 305 cm kal. (ki streljajo 380 kilogramov težke krogle), 14 topovi 15 cm kal. in 32 lahki topiči. Posadka te ladje znaša 740 mož. Primerjajoč poročila admirala Togo pridemo do zaključka, da se je s to ladjo potopilo 440 japonskih mornarjev, torej je skupno število na križarici »Jošino« in oklopnici »Hacuse« utonivših japonskih mornarjev 710. Za Japonce je to očitno večja izguba, nego je bila izguba »Petropavlovskega« za Ruse. Veljala je »Hacuse« Japonce 20 do 25 milijonov kron.

V Gorotan po l. 568, kakor se to z najnovejšo teorijo, ki jo bom pozneje razložil, vjema. — V Ogrsko pa pridejo Slovani s severa, in sicer Moravani, ko je Karol Vel. bil Obre uničil (796). Ti so se čim bliže gorotanskim Slovincem, tem-le tudi tem bolj približevali v jeziku. Potemtakem bi bili »Prieki« istega izvora kakor Slovaki.

Delo Šafarikovo je vzbudilo velikaansko navdušenje, v katerem so mnogi šli predaleč. Videli so sledove nekdanjega slovanstva malone po vsej Evropi: Jan. Kollar je v tej ekatazi spisal »Staroitalo slavjansko«, pri nas se je trudil Dav. Trstenjak povsod zaslediti slovanske elemente, sledila sta mu Hicinger in Sila; 1868 je izdal Čeh Šembera znano knjigo »Zapadne Slovane v praveku« in 1888 Poljak Boguslawski prvi del »Zgodovine Slovanov«. In celo previdni Sim. Rutar je Slovane tostran Karpatov smatral za prvobitne. Ali v predgovoru knjige »Trst in okolica«, 1896, prizna, da se je motil in da pritegne teoriji, ki jo bom na koncu kot sedaj naveljavneje razložil.

Poprej pa se par besed o Miklošiču. Miklošič (Lautlebre) razločuje kakor Kopitar v Jugoslovanih dva glavna razroda: Slovence (Slovenci in Bolgari) in Hrvate-Srbe. Najprej so se po balkanskem polotoku, po Daciji (vzh. Ogr.), po Panoniji (zah. Ogr.)

Zakaj se Rusi umikajo?

Torišče sedajne bojne situacije je Mukden. Dasiravno to še ni razglašeno, vendar je brezdvomno, da se je glavno taborišče premestilo iz Liaojana v Mukden, in ruski stvari bi tudi nič ne škodovalo, ako bi se Kuropatkin umaknil s svojo glavno armado tudi v Harbin. Da so Rusi premestili svoje glavno taborišče iz Liaojana, ni nikakor uspeh japonske bojne taktike, ampak le znak ruske opreznosti. Rusiji namreč še sedaj primanjkuje tolikih močij, da bi zmogla braniti tako oddaljena stališča. Ta pomanjkljivost pa se lahko zboljša s zbiranjem čet v bližnjih mestih. Čim bolj se bodo ruske čete umikale proti Mukdenu, tem bolj se bodo ojačile. V istem razmerju pa se bo za Japonce položaj slabšal. Čim bolj se namreč ti oddaljujejo od morja, tem manjša bo njihova gibnost. Res da sedaj prodirajo, toda njih čete se vedno slabé; puščati morajo na raznih krajih male posadke in kmalu bodo izginili njihovi uspehi v prazen nič. Niti najsijajnejša zmaga ni nič vredna, ako zmagalec ne more obdržati v posesti s krvjo priborenega ozemlja. In tega japonska ne bo mogla izvršiti. V to svrhu bi si morala preskrbeti vedno novo dovziranje živil in novih čet. Zgraditi bi si morala železnico skozi celo Korejo, iz Fuzana v Mossamlo in Vidžu ob Jalu. To železnico mora imeti Japonska, ako se hoče uspešno boriti proti Rusiji. Kako bi se Japonci pri sedanjih razmerah umaknili k svoji rezervi, ako bi bili premagani? Vendar se pa ne da tajiti, da je japonska moč, s katero se mora računati, kar je pokazala s svojimi uspehi.

Okoli 12 tisoč mrtvih Japoncev pri Jalu?

V ruskem »Invalidu« je izračunal vojaški strokovnjak Parensov, da so Japonci v bitkah ob reki Jalu izgubili 9—12 tisoč mož, deloma mrtvih, deloma ranjenih. Ta svoj račun je sestavil na temelju izveštja generala Kuropatkina, ki je govoreč o prelazu Japoncev preko reke Eiho izrečno povdarjal: Japonci, poraževani z našim ognjem, so vodili vedno nove čete v boj, a se niso upali z bajoneti napasti naše pozicije. Na obronku brega so se stvorili veliki kupi njihovih trupel. Dalje je poročal Kuropatkin: Izgube Japoncev so bile velike. Na mostovih preko reke Eiho na notranji strani tirenčanske pozicije in na visočini, na kateri sta bila dva bataljona 11. polkovnije, ležalo je tri do štiri tisoč mrtvih Japoncev, kakor so poročali očividci bitke.

Rusko brodovje iz Črnega morja.

»Kölnische Volkszeitung« piše: Svet se naj nikar preveč ne začudi, če pride nekega

celo po Moravskem in po jugovzhodnih straneh alpskih pokrajin naselili Slovenci, katerih narečja so se razločevala le malo. Po teh narečjih deli Miklošič Slovence v gorotanske, panonske (tudi moravski spadajo sem), dakovske in bolgarske. O prvih trdi, da so predniki sedanjih Slovincem, o panonskih, da so govorili jezik, katerega sta pisala sv. Ciril in Metod, ter da so jih večji del zadržali Madžari v začetku 10. stoletja, ostali so le vahodnoštajerski Slovenci in Slovaki; o dakovskih, da so bivali po sedanjem Erdeljskem ter se izgubili v preteklem stoletju med Rumuni; o bolgarskih pa, da so se pomešali z mongolskimi Bolgari ter so kolikor toliko predniki sedanjih Bolgarov.

Med te Slovence, ki so živeli med vzhodnimi Alpami in Črnim morjem, so se vrinili pozneje t. j. za cesarja Heraklija (kakr je trdil Kopitar) Srbi in Hrvatje ter jih tako razkrojili v dva dela, ki sta se, ker sta bila ločena, čedalje bolj oddaljevala (Slovenci-Bolgari). Srbi in Hrvatje so, kakor je trdil Miklošič, med Slovenci tuj element.

Najnovejša teorija.

V zadnjem času so se slovanski učenjaki vprašanja po izvoru Slovanov lotili iznova. Jezikoslovci, antropologi, arheologi in zgodovinarji, vsak na svojem torišču in zase —

lepega jutra vest: Rusko črnomoško brodovje je odplulo skozi Dardanele! Rusija sedaj čaka, da bo oboroženo baltičsko brodovje. Rusiji je po pogodbi z leta 1841. sicer prepovedano pluti skozi Dardanele, a v sedanjem slučaju se ne bi slo za Turčijo in zato je mogoče, da bo Turčija zatisnila obe očesi in to tembolj, ker je še silno zadolžena pri Rusiji.

Ako se prehodu skozi Dardanele Turčija ne upre, se ne bo uprila tudi nobena druga država.

Morda bi poskušala nagajati Angleška, a njen ugovor bi prišel prepozno, ker takrat bi bil prehod skozi Dardanele že izvršeno dejstvo. Rusko črnomoško brodovje šteje 8 oklopnih, 3 križarice prvega reda, 6 topničaric, 3 torpedo križarice, 10 torpednih lovcev, 22 torpedovk prvega reda. Zrušeno z baltičkim brodovjem in ruskim brodovjem v vzhodni Aziji bi imelo veliko premoč nad Japonci.

Umrte vsi — za domovino!

Kakor poroča neki dopisnik iz Port Arturja, je imel admiral Kamimura na prostovoljce, ki so se vdeležili zadnjega napada z branderji, sledeči nagovor: »Moji otroci, jaz vas pošiljam na najnevarnejši kraj, kjer boste izpostavljeni najhujšemu streljanju sovražnikov. Svoje lastne otroke mečem topovom v žrelo. Toda verujte mi, ako bi imel otroke, da bi ne pomisljal niti trenotek, ampak jih takoj odposlal z vami. Pojdite moji otroci, in pokazite sovražniku hrabrost sinov »vzhajajočega solnca«. Ako izgubite desno roko, delajte z levo, ako izgubite še to, delajte z nogami. Spominjajte se, da vas je le 70 mož, in vsakega čaka velikansko delo in velika odgovornost. Sedaj še ni prepozno, vsak naj odstopi, kdor se čuti preslabega za tako delo. Nobena sramota ni, ako sedaj odstopite, sramotno pa bi bilo, udeležiti se podjetja, ne da bi imeli zadostnih močij.« Tu so prekinili admiralov govor »bansaj« klici vojakov. Dalje je še govoril admiral: »Sedaj vam zapovedujem: umrite, umrite vsi brez izjeme za drago domovino. Vendar pa umrite še le po dokončanem delu, da se sovražnik ne bo veselil vaše smrti. Od vas se ne poslavljam s šampancem, ker vaše delo potrebuje popolnega jasnega razuma. Izpraznite z menoj vred čašo čiste vode. Izpijte in pojdite na ladje, vaše grobove. Bansaj! Bansaj!

Rastlinstvo v južni Mandžuriji.

Dočim traja v severnem delu Mandžurije zima najmanj pol leta, tako da mora poljedelec svoje setve zelo omejiti, je rastlinstvo v južnem delu mnogo bujnejše. Mnogostevilne reke južne Mandžurije prinašajo

in rezultati se ujemajo dobro. To daje upati da se je našla resnica. Med jezikoslovci imenujem le Jagića, Kreka, Wocla, Brücknerja, Oblaka; posebno približala jih je cilju dialektologija, ki se nekoliko let sem goji posebno intenzivno, med antropologi in arheologi Virchowa in Niederleja, med zgodovinarji Bradaško, Rutarja (od l. 1896) in Kosa. Najvažnejše knjige, v katerih so nazori teh mož objavljeni, so: »Letopisi Slovenske Matice«, »Archiv für slavische Philologie«, »Einleitung in die slavische Literaturgeschichte«, »Izveštja Muzejskega društva za Kranjsko« in »Gradivo za zgodovino Slovincem v srednjem veku, I.«

V zgodovini Slovanov in Slovincem se razločujeta dve dobi: 1. odkar so po običnem mnenju Slovani v Evropi to je najmanj od 500 pr. Kr. in do razselitve Slovanov to je do okoli 500 po Kr. r. 2. od 500 po Kr. r. do danes.

Prva domovina Slovanov je le za Karpati; meje ozemlja pa se ne ujemajo popolno.

Ime. Sami se zovejo Srbe (nekateri pisatelji pišejo Spori), a Nemci jim pravijo Venethi (Vendi, Vindi). O pomenu teh imen ni nič določnega. Na koncu prve dobe se pri pisateljih vzhodni Slovani imenujejo Anti, zapadni Slovenci. Nemška nazivka

mного rodovitne zemlje. Najvažnejša teh rek je Liao, ki odlaga pri svojem izlivu posebno mnogo rodovitne zemlje. Še ne pred veliko leti je bilo mesto Hajčen, ki leži sedaj že 40 km od izliva te reke, pristanišče. Na njegovo mesto je stopilo sedaj mnogoimenovano pristanišče Niučvan. Seveda se na novonanešenih plasteh poljedelstvo razvija le polagoma. Niučvanska okolica je bila še pred malo leti samo močvirje, ki pa je izginilo sedaj skoro popolnoma ter postalo plodovito polje. Vzhodno od te reke se razprostira precej gorato ozemlje proti korejski meji in po poluotoku Liaotun, na katerem leži Port Artur. Tu raste tudi fižol, grah in druge rastline. Okoli vasij in naselbin se vzdigujejo celi gozdi vrb, topolov in drugih dreves, kar zelo dobro vpliva na novodosleca. Na močvirnatih krajih pa raste trsje, katerega prebivalci pridno režejo ter vporabljajo kot kurivo ali pa tudi v druge koristne svrhe. Gore proti korejski meji, ki so videti zelo puste in nerodovitne, vendar niso tako revne na cvetlicah, ampak nudijo zemljepiscu zelo ugodno priliko za njegove študije. Votline po gričih se ne posuše celo ob veliki suši ter dajejo raznim rastlinam dovolj mokrote. Najvažnejša tu rastočih dreves so hrasti, smreke, jelke, breze, lipe in leševje.

Ruski listi o vojski.

»Rus« piše pod naslovom »Trije meseci vojske« sledeče: »Mi smo v prvih treh mesecih se le spoznali natančno nasprotnika. Prepričali smo se, da je naš sovražnik zelo nevaren. Vendar pa so prinesli prvi trije meseci za nas tudi precej tolažbe. To, kar se je sedaj zgodilo, mi nismo mogli preprediti, ker smo preveč oddaljeni od bojišča. Toda kar se je zgodilo sedaj, zgodilo bi se lahko že pred enim mesecem. Le tega smo se bali. Tedaj bi bila Japoncem pot odprta do osrčja Mandžurije, in Port Arturja bi se sovražnik dosti lažje polastil kot sedaj. Sedaj pa imajo Japonci pred sabo močno rusko armado, ki hrepeni po boju in tudi upa na zmago.«

»Svet« piše o položaju v Port Arturju sledeče: »Ta vojska je donesla Rusiji le malo veselega, toda tudi mnoge, pozneje zmagovone vojske se niso začele nič drugače. Obleganje Plevne je stalo Rusijo mnogo vojaštva. Kjer se posekava gozd tam leže trske. Brez izgub se ne konča nobena vojska. Važen je pri vsaki vojski le konec. Vendar pa nihče ne dvomi, da bo končno zmagala le Rusija.«

»Venethi«, veljajoča za najbolj zapadne Slovane, ostane.

Slovani so eno samo ljudstvo iste organizacije, istega verstva, istega jezika, v katerem pa se že razločuje troje glavnih narečij, iz katerih so se pozneje razvila: 1. poljsčina, luž. srbsčina in češčina, 2. ruščina in 3. slovenščina, srbohrvaščina in bolgarščina. Da so se ta tri narečja govorila v razrečjih, ume se samo ob sebi.

Na zapadni strani Slovanov so bivali Germani, na vzhodni uralo-finski narodi. Prvi so silili in vdirali v Vzhodno in Zahodno rimsko državo (od l. 395) razdeljena) ter delali Slovanom prostor. Uralo-finski narodi pa so od zadaj pritiskali. Nekoliko je menda tudi vplival vzgled Germanov, ki so iskali solnnejših, milejših krajev.

Razselitev pa se je vršila tako. Venethi (vsaj približno tisti, ki so je Germani imenovali tako): čez Odro do Labe že pred l. 500; okoli 450—500 ali brže se le v začetku 6. stol. v današnje Češko, Moravsko, Šlezijsko, Slovaško (jezik Slovakov je torej češko narečje); nekateri so celo prišli na Bavarsko, Frankovsko, Turingijsko, Saško in v Helvecijo; vsled tega so se ostali (pred vsem sedanji Poljaki) raztegnili; — Slovèni so se proti koncu 5. stol. razšli na jug in sicer čez Vlaško (Rumunijo) do Železnih vrat, torej do Donave, pa tudi čez njo v Dobrudžo. — Antii so zdaj lahko ostali v stari slovanski domovini, samo da so se udobno raztegnili.

(Dalje sledi.)

»Novoje Vremja« piše: »Vedeli smo, da se bliža sovražnik počasi južno-mandžurski meji. Ker smo po naši konjenici opazovali njegovo gibanje, vsprejela ga je naša prednja armada ob Jalu z namenom, da mu kolikor mogoče zavira prehod čez reko ter se nato umakne k naši glavni armadi. Položaj je bil zelo težaven in nevaren. Japonci so imeli v začetku vojne na razpolago mnogo vojaštva, s katerim bi nam lahko odvzeli proti Kvantunu idečo železnico, če tudi le za malo časa. Zgodilo se je torej, kar se je moralo zgoditi. Japonci so vdrli v Južno Mandžurijo ter se polastili železnice. To je žalostno in grenko za Ruse. Kako se rešiti iz tega položaja? Treba je potrpežljivo čakati slavni bojov, ko bodo naše zastave neprenehoma prodirale proti sovražniku. Vojska ne bo končana v enem dnevu. Izgube topov v bitki 1. maja nimajo za nas velikega pomena.«

Ruska križarica uničena.

V Tokiu je razširjena vest, da se je ruska križarica »Bogatyř« v megli izven vladivostske luke ponesrečila in da je izgubljena. Istočasno je bila baje uničena japonska bojna ladja »Kiusiumaru«. Iz Petrograda potrjujejo, da je »Bogatyř« uničen; njegova posadka je rešena. Nekatera poročila pa trdijo, da so Rusi »Bogatyřja«, ko se je zadel ob čeri, sami razstrelili, da ga ne dobi sovražnik.

Vojska in trgovina v Vzhodni Aziji.

Neki 9 let v Šangaju stanujoči prevaževalec, avstrijski podanik, Soyka, se mudi sedaj na Dunaju. Ta ni le dobro poučen o trgovskih razmerah v Vzhodni Aziji, ampak tudi dobro pozna celo bojišče. On trdi, da ima vojska zelo slabe posledice za vso evropsko trgovino ter bo po vojski še slabše za evropsko trgovino, ne glede na to ali zmaga Rusija ali Japonka. Ta škoda bi bila le tedaj popravljena, ako si ne bo nobena bojujočih držav prilastila novega ozemlja, ampak ostaneta Koreja in Mandžurija samostalni.

Mnenje, da se Japonka bori za prostost Koreje in Mandžurije, je popolnoma napačno. Ako zmaga Japonka, ne bo se dala več prepoditi iz teh dveh dežel. Japonka pa nič kaj rada ne vidi evropskih trgovcev. Že sedaj je zelo prevzetna, ako pa zmaga, ne bo preje mirovala, da ne prežene vseh tujecev. Japonci bolj sovražijo tučce kot Kitajci. Njih geslo je: Azija Azijatom! Nemci v Čintavu, Francozi v Kohinkini, Amerikanci na Filipinih so Japoncem že zdavnaj trn v peti.

Prerokovanja.

Neki pariški mesečnik prinaša sledeča prerokovanja. O rusko-japonski vojski se prorokuje: »Mi zamoremo prerokovati izid rusko-japonske vojske. Do junija se bodo uspehi in neuspehi menjavali na obeh straneh, posebno pa bo trpela Rusija i na suhem i na morju. Od konca junija bo Rusija vedno bolj zmagovala, in v avgustu bo popolnoma zmagala. Japonka bo imela grozovite izgube, v notranjosti države bo izbruhnila revolucija, toda prijateljske države ji bodo priskočile na pomoč. Rusija pa ne bo mogla izrabiti svojih zmag, ker jo bodo zapustile njene zaveznice in ji odvzamejo tuje velevlasti sad njenih zmag.« — O dogodkih tekočega leta se prerokuje: »Med 17. svečanom in 12. avgustom vzbuhne velika vojska med Anglijo in drugimi državami, v kateri bodo zmagale zadnje, povzročila jo pa bode Rusija. V juniju bo kralj Edvard 30 dni bolan. Med 1. junijem in 17. novembrom si osvoji Angleška dve važni indijski državi, eno na severu drugo pa v osrednjih pokrajinah.« Isti zvezdoznanec je baje prerokoval lani obolelost kralja Edvarda, preložitve kronanja in konec burske vojske. Tudi se napoveduje, da bo v Parizu pogorelo več poslopij od ognja, padlega iz neba. Sploh se je že v sredi preteklega stoletja prerokovalo, da bo Pariz pokončal iz neba padli ogenj, Marseil pa morje.

Politični ogled.

Obsojen slovaški državni poslanec. Požunsko kraljevo sodišče je obsodilo ogrskega državnega poslanca, slovaškega zastopnika Frančiška Veselskega na enoletni zapor, na tisoč kron denarne kazni in v povrnitev sodnih stroškov. Kot kandidat za državni zbor je baje razžalil ogrsko narodnost. Ubogi zatirani Slovaki v židovsko-liberalni Ogrski!

Italija se tudi oborožuje. Iz Milana se poroča, da bo italijanski vojni minister zahteval za obrambo države na vzhodni (avstrijski) meji od parlamenta izvanredne kredite, ki bodo razdeljeni na nekaj let. Italijani nimajo mirne vesti in je zahteva naše vojne uprave vplivala na komisijo za proračun laške vojne mornarice tako, da zahteva od mornariškega ministra, naj prihranke zadnjih dveh let v svoti 15 milijonov porabi za nabavo novih torpedovk in podmorskih čolnov. Komisija je tudi dognala, da je izmed 100 torpedovk 70 nerabnih, ker so zastarele. Vojni minister bode pa porabil 19 milijonov za utrdbe ob avstrijski meji, za katere je že generalni štab izdelal potrebne načrte. Kakor vse kaže, obnebe nad Avstrijo in Italijo ni nikakor tako čisto, kakor trde državniki.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Mladiški shod na Brezjah se bo vršil dne 4. julija 1904. Natančni vsposed se kmalo naznani.

»Sava«, katol. polit. društvo za brežiški in sevniški okraj, ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 29. majnika t. l. v Globokem pri Brežicah. Dnevni red: 1. Sprememba pravil v tem smislu, da se volita namesto enega dva podpredsednika, eden za brežiški, drugi za sevniški okraj; da se pomnoži število odbornikov itd.; 2. Poročilo o političnem položaju; 3. Razgovor zastran bodočih novih volitev v splošni skupini za deželni zbor štajerski; 4. Govor o našem gospodarstvu; 5. Predlogi.

Iz državnega zbora. Najni predlog poslancev Žičkar, dr. Ploj in tovarišev glede bede v občini Zibika: »Dne 23. aprila t. l. je nenavadno huda toča sekala po vinogradih, sadonosnikih in njivah v občini Zibika, politični okraj Celje ter povzročila tamošnjim kmetom veliko škodo. Ta je toliko bolj občutljiva, ker so se vinogradi z velikimi stroški še le prenovili. Vsled te prenovitve so se vinogradniki silno zadolžili. Pričakovali so letos iz njih pridelek, da bi vsaj deloma poplačali svoje dolgeve. Vsled omenjene vremenske nezgode jim je spodletelo njihovo upanje. Podpisani predlagajo torej: Visoka zbornica skleni: »Visoka vlada se pozivlje, naj ukrene potrebno, da se kmetom v občini Zibika, ki so bili po toči dne 23. aprila t. l. budo poškodovani, podeli primerna podpora iz državnih sredstev.« — Na Dunaju, dne 10. maja 1904. — Žičkar itd.«

Iz šole. Izposobljenostno skušnjo so naredili: za mesčanske šole g. Karel Pribil in za ljudske šole gg. Jakob Hrnko in Iv. Robič. — Dne 14. t. mes. se je vršila na mariborski gimnaziji skušnja iz štajerske zgodovine. Pri tej so bili odlikovani: 1. Franc Stegenšek, 2. Adolf Wantur, 3. G. Nemančič, 4. Franc Jazbinšek, 5. Ivan Hajšek, 6. Ludovik Zepič, 7. Ad. Wallner, 8. Franc Zavernik, 9. Jožef Vuga, 10. M. Vavroh, 11. Jožef Roškar, 12. Ivan Cilensek, 13. Ivan Trinkaus.

Povodenj. Vsled nalivov je mnogo potokov silno narastlo ter prekoračilo svoje bregove. Nesrečna Pesnica je preplavila celo